

Instytut Pamięci Narodowej - Szczecin

<https://szczecin.ipn.gov.pl/pl9/dla-mediow/komunikaty/82203,Poszukiwania-mogil-ofiar-niemieckiego-obozu-pracy-przymusowej-Treblinka-I.html>
17.04.2024, 04:16

Poszukiwania mogił ofiar niemieckiego obozu pracy przymusowej Treblinka I

Data publikacji 05.11.2019

W dniu 12 listopada 2019 roku prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie, w ramach śledztwa prowadzonego w sprawie zbrodni dokonanych w latach 1941-1944 na więźniach niemieckiego obozu pracy przymusowej Treblinka I, przystąpi do oględzin miejsca, w którym funkcjonował obóz, oraz terenu doń przyległego.

Celem oględzin będzie ustalenie miejsc, w których mogą znajdować się masowe i pojedyncze groby ofiar obozu, oraz miejsc egzekucji.

Oględziny będą miały charakter badań powierzchniowych gruntu i zostaną przeprowadzone z udziałem biegłych z zakresu fotogrametrii i systemów informacji przestrzennej, archeologii, kryminalistyki, antropologii i medycyny sądowej, którzy wykorzystają do badań urządzenia specjalistyczne. Do przeprowadzenia tych czynności prokurator powołał zespół biegłych z krajowych i zagranicznych placówek naukowych, a mianowicie z Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, Politechniki Warszawskiej, University of Science and Technology in Trondheim, Austrian Academy of Sciences oraz Staffordshire University.

Oględziny nie będą połączone z podjęciem ewentualnych szczątków ludzkich, które mogą się znajdować w badanych miejscach, bowiem celem planowanych czynności jest wyłącznie ustalenie miejsc, w których znajdują się mogiły ofiar, oraz miejsc egzekucji.

O terminie rozpoczęcia czynności oględzin powiadomiono Naczelnego Rabina Polski oraz Prezesa Stowarzyszenia Romów Polskich.

Niemiecki obóz pracy przymusowej Treblinka I został utworzony zarządzeniem niemieckiego gubernatora dystryktu warszawskiego Ludwiga Fischera z dnia 15 listopada 1941 roku i funkcjonował do 23 lipca 1944 roku. Zajmował obszar 17 hektarów i był oddalony o 2 kilometry od niemieckiego obozu zgłady Treblinka II.

Zsyłano tu ludność cywilną, początkowo mieszkańców powiatu sokołowskiego, później także pozostałych powiatów dystryktu warszawskiego. Sposobem stałego „uzupełniania siły roboczej” było osadzanie w obozie osób zatrzymanych podczas łapanek i obław, organizowanych w miastach dystryktu warszawskiego, na szlakach kolejowych i w

pobliskich wioskach.

W obozie przebywało jednorazowo od 1000 do 2000 więźniów, którzy byli podzieleni na oddziały robocze. Najlicniejsza grupa pracowała w pobliskiej żwirowni, więźniowie pracowali też przy usypywaniu wałów przeciwpowodziowych nad rzeką Bug, przy pracach melioracyjnych oraz przy pozyskiwaniu drewna. Niewolnicza praca trwała co najmniej przez 10 godzin dziennie, była skrajnie wyczerpująca, co powodowało, że już po kilku tygodniach więźniowie popadali w osłabienie. Sytuacja ta sprzyjała powstawaniu chorób, które przy złym wyżywieniu powodowały liczne zgony.

Przez obóz pracy Treblinka I przeszło co najmniej kilkanaście tysięcy osób, z których zdecydowana większość straciła życie na skutek egzekucji, głodu, wyczerpania, epidemii. W pobliskim lesie grzebano zwłoki zmarłych podczas ciężkich prac, rozstrzeliwano rannych i wycieńczonych, skazanych na śmierć za wykroczenia obozowe.

Las przylegający do obozu pracy Treblinka I był miejscem straceń nie tylko więźniów obozu. W miejscu tym, na zarządzenie gubernatora dystryktu warszawskiego Ludwiga Fischera, dokonywano także egzekucji osób przywożonych z Warszawy i z Sokołowa Podlaskiego, w tym więźniów Pawiaka. Egzekucje wykonywano do ostatniej chwili funkcjonowania obozu pracy, tj. do końca lipca, a nawet pierwszych dni sierpnia 1944 roku.